

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ УКРАЇНОЗНАВСТВА ІМ. І. КРИП'ЯКЕВИЧА

Україна

КУЛЬТУРНА СПАДЩИНА,
НАЦІОНАЛЬНА СВІДОМІСТЬ,
ДЕРЖАВНІСТЬ

2018
31

Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність / гол. ред. Ігор Соляр; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2018. Вип. 31. 308 с.

Збірник об'єднує студії з історії, мовознавства та літературознавства.

В історичному блоці представлені наукові дослідження різних аспектів актуальних проблем історії, зокрема Західноукраїнської Народної Республіки, воєнної історії, а також про відомих людей та їх значення у формуванні української державності.

Мовознавчі студії розкривають проблеми історії української філології (явища староукраїнської мови XVI–XVIII ст., дослідження пам'яток) і діалектології (діалектної лексикографії).

Наукові публікації з літературознавства зосереджені довкола аналізу праць міжвоєнного періоду (Софія Яблонська-Уден, Михайло Рудницький) і відображають проблеми воєнного часу в сучасних текстах.

Ukraine: Cultural Heritage, National Consciousness, Statehood / Ed. Ihor Soliar; NAS of Ukraine, I. Krypiakych Institute of Ukrainian Studies. Lviv, 2018. Vol. 31. 308 p.

The collection of scientific papers is an interdisciplinary edition of the Institute, which integrates studies in history, linguistics, and literary criticism.

The historical block is represented by studies of current problems of history, such as the history of the West Ukrainian People's Republic, military history, as well as investigations about famous persons and their importance in the formation of Ukrainian history.

Linguistic studies reveal issues in the history of Ukrainian language (phenomena in the Old Ukrainian language of the 16th-18th centuries, studies of monuments), and dialectology (dialectal lexicography).

Literary criticism studies focus on the analysis of works of the interwar period (Sofia Yablonska-Uden, Mykhailo Rudnytskyi), and reflect the problems of wartime in contemporary texts.

Рекомендувала до друку вчена рада

Інституту українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України
(протокол № 4 від 11.12.2018 р.)

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР

Соляр Ігор Ярославович, д.і.н., с.н.с. (Україна)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Акіллі Алессандро (Achilli Alessandro), PhD (Australia)

Борчук Степан Миколайович, д.і.н., проф. (Україна)

Газдаг Вільмош (Gazdag Vilmos), PhD (Україна)

Даниленко Андрій (Danylenko Andriy), PhD, prof. (США)

Золтан Андраш (Zoltán András), dr hab., prof. (Угорщина)

Литвин Микола Романович, д.і.н., проф. (Україна)

Мозер Міхаель (Moser Michael), dr hab., prof. (Австрія)

Муравський Олег Іванович, к.і.н., с.н.с. (Україна)

Надрага Марта Степанівна, к.і.н., с.д. (Україна)

Пастух Тарас Васильович, д.філол.н., доц. (Україна)

Рембішевська Дорота Кристіна (Rembiszewska Dorota Krystyna), dr hab., prof. (Польща)

Романюк Михайло Васильович, к.і.н. (Україна)

Ситник Олександр Степанович, д.і.н., проф. (Україна)

Ястремська Тетяна Олександрівна, к.філол.н., с.н.с. (Україна)

DOI: 10.33402/ukr.2018-31-300-304

Tetiana YASTREMSKA

Candidate of Philology, Senior Research Fellow

Deputy Director for Science

I. Krypiakevych Institute of Ukrainian studies

NAS of Ukraine

orcid.org/0000-0001-9619-7730,

tetyana.yastremska@gmail.com

DIALECTOLOGICAL STUDIES: HISTORY, TOPICS, STRUCTURE

The academic journal *Dialektolohichni studiyi* (DS) is a well-known edition among linguists. It was founded in 2003 for publishing academic articles, the conference reports and especially reports of the workshop *Topical issues of dialectology*, held at the Department of Ukrainian language of the Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine since 1999 under the supervision of Nataliya Khobzey.

Eleven volumes of the journal have been published up till now. The editorial board of the periodical was chaired by Pavlo Hrytsenko, Doctor of Philology, Professor, Director of the Institute of the Ukrainian language of the National Academy of Sciences of Ukraine as well as Nataliya Khobzey, Candidate of Philology, Senior Research Fellow, Head of the Department of the Ukrainian Language of the Ivan Krypiakevych Institute of Ukrainian Studies of the National Academy of Sciences of Ukraine.

DS is oriented at experts in philology, culture studies, folklore studies, ethnography, as its aim is to cover issues dealing with the Ukrainian language as well as the Ukrainian traditional spiritual and material culture. Each volume is dedicated to a specific topic.

Volume 1 *Language in Time and Space*¹ was a Festschrift honouring Dmytro Hrynchyshyn who was a top-rank lexicographer and a longstanding editor of the «Dictionary of the Ukrainian Language of the 16th and the First Half of the 17th centuries». In the collection, the authors consider the functioning of languages in diachrony and synchrony.

Volume 2 *Language and Culture*² contains papers discussing relations between language and culture as well as some topics in ethnolinguistics, phraseology, ethnography and cultural linguistics.

¹ Діалектологічні студії. 1: Мова в часі і просторі / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2003. 362 с.; див. також: URL: <http://www.inst-ukr.lviv.ua/uk/publications/materials/dial-studiji/>

² Діалектологічні студії. 2: Мова і культура / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2003. 362 с.

Volume 3 is *The Collection in Memoriam of Professor Yaroslava Zakrevska*³ who was a well-known dialectologist, expert in linguogeography and researcher of the Hutsul dialect. The journal contains memoirs and academic papers by her colleagues, students and disciples, as well as her bibliography and some of her letters.

The articles about outstanding past and present dialectologists, dialectological schools, the current problems of modern dialectology and linguogeography are collected in Volume 4 *Schools, Personalities, Problems*⁴.

Volume 5 *Phonetics, Morphology, Word Formation*⁵ focuses on the functioning of phonetic, morphological and derivational phenomena in dialects. It also contains some papers in historical dialectology and dialectal onomastics.

The issues of the linguogeography and areal study of speech phenomena (lexical, accentual, morphological, and syntactic ones) and problems of compiling and «reading» linguistic atlases are discussed in Volume 6 *Linguistic Atlas: From Creation to Interpretation*⁶.

Volume 7 *Tradition and Modern*⁷ contains articles on topical issues of Ukrainian lexicology, phraseology, linguistic geography, phonetics and dialectal syntax.

Articles in Volume 8 *South-Western Dialects of the Ukrainian Language*⁸ present the dialectal data of the South-Western dialect of the Ukrainian language. The attention of the authors is focused primarily on lexicon, which, in particular, is connected with familial rites, lifestyle and medicine. The authors did not avoid the problems of historical dialectology and onomastics. Several studies are also devoted to the contemporary issues of Polish dialects.

Volume 9 *Borrowing and Interference*⁹ contains articles about borrowing and interlingual contacts as well as the most controversial problems in today's linguistics. The researchers investigate the possibility of lexical interactions and stratifications, borrowings in phraseology, interference on the word-formation level. Some articles are devoted to onomastics.

Volume 10 *Traditions and Innovation*¹⁰ concentrates on the issues of the theory and methodology of linguistic research, while some articles represent problems of the functioning of dialect features at different language levels.

³ Діалектологічні студії. 3: Збірник пам'яті Ярослави Закревської / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2003. 608 с.

⁴ Діалектологічні студії. 4: Школи, постаті, проблеми / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2004. 568 с.

⁵ Діалектологічні студії. 5: Фонетика, морфологія, словотвір / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2005. 408 с.

⁶ Діалектологічні студії. 6: Лінгвістичний атлас – від створення до інтерпретації / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2006. 432 с.

⁷ Діалектологічні студії. 7: Традиції і модерн / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2008. 416 с.

⁸ Діалектологічні студії. 8: Говори південно-західного наріччя / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2009. 372 с.

⁹ Діалектологічні студії. 9: Запозичення та інтерференція / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2010. 616 с.

¹⁰ Діалектологічні студії. 10: Традиції і новаторство / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2015. 592 с.

As of today, Volume 11 *Word – dictionary – corpus*¹¹ is the latest issue. The collection contains articles in dialectology, its features and essential aspects of formation. The authors analyze the structure and differentiation of the Ukrainian dialectal vocabulary and its presentation in dictionaries. Some papers are in historical dialectology. The book traditionally contains reviews. This volume is dedicated to the memory of Nataliya Khobzey.

Volume 12 *Dialect and Manuscript* is being prepared for printing. It will highlight issues of dialectology, language history and terminology.

The authors of the DS. Scholars from all academic centres in Ukraine publish the results of their researches in DS. The collection is known far beyond Ukraine. Volumes of DS also contain papers by famous researchers from the USA, Canada, Brazil, Germany, Austria, Croatia, Bulgaria, Hungary, Poland, Russia and Belarus.

Topics. DS represents the topical issues of dialectology as well as records materials for dictionaries, unique archival materials, dialect texts, and reviews. Papers focus on linguistic – esp. dialectological – problems and discuss the following issues:

- the functioning of languages in diachrony and synchrony; issues of the history of languages;
- the dynamics of dialectal features;
- traditional spiritual and material cultures, ethnolinguistics¹²;
- the history of dialectology, eminent dialectologists and language historians; some of them are presented in special volumes (Dmytro Hrynchyshyn, Yaroslava Zakrevska, Nataliya Khobzey);
- the functioning of dialect features at different language levels, such as phonetics, morphology, word-formation, lexicology, phraseology;
- the areal distribution of dialect units and the linguistic map of the Ukrainian dialects;
- onomastics;
- linguogeography;
- lexicography;
- text studies;
- borrowings and interlingual contacts etc.

Structure DS. All the volumes of DS contain dictionaries and lexicographical materials: *Dialectal dictionary of the village of Nehostyna (Romania)* and *Dictionary of the Northern Pidliashshia dialect in the Village of Dobrovoda near Hainivka (Poland)* by Oleksa Horbach (vol. 3), *Dictionary of Dialectal words, used by emigrants from Kholm Region* by Nadiya Ostash (vol. 4), *Sian dialect* by Nestor Koziy (vol. 7), *Dictionary of lexical borrowings within the context of bilingualism: Polish speech in Voyutychi near Sambir* by Elżbieta Rudolf-Ziółkowska (vol. 9), a fragment (letters A–B) of *Dictionary of the micro-dialect in the village of Stryhantsi, Tysmenytsia district, Ivano-Frankivsk Region* by Liubov and Roman Ostash (vol. 9), *Dialectal dictionary of Bolekhiv district* by Vasyl Kurylo (vol. 11), and others.

¹¹ Діалектологічні студії. 11: Слово – словник – корпус / відп. ред.: П. Гриценко, Н. Хобзей. Львів, 2018. 374 с.

¹² For more on the problems of ethnology and ethnolinguistics see: Глушко М. Етнографічна тематика зарубіжних слов'ян у збірнику «Діалектологічні студії» (2003–2010). *Проблеми слов'янознавства*. 2015. Вип. 64. С. 104–110.

Phraseological materials are also essential: Natalia Kovalenko's *Lexicographic description of phrasemes of Western Polissia dialects* (vol. 4), Olena Viktorina's *Materials for the phraseological dictionary of Kirovohrad Region (idioms containing a toponymic component)* (vol. 10).

Dictionaries of various thematic groups are represented in DS, namely: words denoting bees in the East Podillia Dialects by Tetiana Tyshchenko (vol. 7), wedding vocabulary of the Boiko Dialect by Nataliya Khibeba (vol. 5), sources of the ethnolinguistic dictionary of familial rituals (childbirth) from Sian Region by Lesia Khomchak (vol. 8).

Dictionaries of onomastic names constitute an important part of DS: fragments of Roman Ostash's *Ukrainian Personal names of the mid-17th century from the lexicographic perspective* (vol. 4, 7–9), Zoriana Kupchynska's *The archaic *-inъ-oeconyms in the 20th century* (vol. 10), Yuriy Osinchuk's *Dictionary of microtoponyms in Radekhiv District (Lviv Region)* (vol. 10).

Readers have the opportunity to read the unique *Dictionary of Verbal Symbols* by Oksana Simovych: volumes of DS contain its structure and 19 entries (vols. 2, 5–11).

DS publishes field records of dialectologists and ethnographers from Ukraine's modern and historical lands (Hutsul Region, Dnister Region, Boiko Region, Sian Region, Dnipro Region, Polissia, Slobozhanshchyna, Pidliashshia). These texts reveal important information about various aspects of material and spiritual culture of the Ukrainians.

Bibliographies are regularly published in DS, like a bibliography of Ukrainian dialectology (vols. 1, 4), materials for the bibliography of Lemko dialects (vol. 7), bibliographies of writings by Dmytro Hrynchyshyn (vol. 1) and Yaroslava Zakrevska (vol. 3).

Archival documents mainly represent the epistolary heritage of Ukrainian dialectologists: ten letters of Yevhen Tymchenko to Ivan Zilynskyi (1911–1926) (vol. 4), the correspondence of Mykhailo Lesiv and Oleksa Horbach (1961–1995) (vol. 6), letters of Mykhailo Lesiv and Yosyp Dzendzelivskyi (vol. 8), Yaroslava Zakrevska's epistolary (vol. 3).

DS is an edition oriented mainly at dialectologists and language historians, but specialists from other linguistic domains will benefit from DS as well.

REFERENCES

1. Hlushko, M. (2015). Etnohrafichna tematyka zarubizhnykh sloviau u zbirnyku «Dialektolohichni studii» (2003–2010). *Problemy slovianoznavstva*, 64, 104–110 [in Ukrainian].
2. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2003). *Dialektolohichni studii. 1: Mova v chasi i prostori*. Lviv [in Ukrainian].
3. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2003). *Dialektolohichni studii. 2: Mova i kultura*. Lviv [in Ukrainian].
4. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2003). *Dialektolohichni studii. 3: Zbirnyk pamiaty Yaroslavy Zakrevskoi*. Lviv [in Ukrainian].
5. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2004). *Dialektolohichni studii. 4: Shkoly, postati, problemy*. Lviv [in Ukrainian].
6. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2005). *Dialektolohichni studii. 5: Fonetyka, morfolohiia, slovotvir*. Lviv [in Ukrainian].

7. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2006). *Dialektolohichni studii. 6: Linhvistychnyi atlas – vid stvorennia do interpretatsii*. Lviv [in Ukrainian].
8. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2008). *Dialektolohichni studii. 7: Tradytsii i modern*. Lviv [in Ukrainian].
9. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2009). *Dialektolohichni studii. 8: Hovory pivdenno-zakhidnoho narichchia*. Lviv [in Ukrainian].
10. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2010). *Dialektolohichni studii. 9: Zapozychennia ta interferentsiia*. Lviv [in Ukrainian].
11. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2015). *Dialektolohichni studii. 10: Tradytsii i novatorstvo*. Lviv [in Ukrainian].
12. Hrytsenko, P., & Khobzei, N. (Eds.). (2018). *Dialektolohichni studii. 11: Slovo – slovnyk – korpus*. Lviv [in Ukrainian].

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ СТУДІЇ

Актуальні питання української історії	3
Мисак Наталія. Ідеї соборності та самостійності в українському молодіжному середовищі Галичини наприкінці XIX – початку XX століття.	3
Фіногенов Олег. «Ліонський сюжет» (1924) у діяльності Західноукраїнського товариства Ліги Націй.	16
Стасюк Олександра. Роль рад депутатів трудящих у процесі радянізації Західних областей УРСР (1939–1941)	26
Лук'янченко Світлана. Агропромисловий комплекс Рівненської області в першій половині 1960-х років	38
До 100-річчя ЗУНР.	46
Дацків Ігор. Діяльність зовнішньополітичної служби Західноукраїнської Народної Республіки в 1918–1923 роках	46
Королько Андрій. Становлення і функціонування органів української влади на Снятинщині періоду ЗУНР (1918–1919)	54
Пірко Марія. Видавничі проекти державного секретаріату ЗУНР	79
Ткачук Павло, Кривизюк Леонід. Участь польових духівників у життєдіяльності збройних сил ЗУНР.	88
Пагіря Олександр. ЗУНР і національно-визвольний рух на Закарпатті в 1918–1919 роках.	100
Воєнна історія	127
Ткачук Андрій. Політика безпеки в коаліційній угоді депутатських фракцій у Верховній раді України V скликання	127
Попко Сергій. Державна програма співробітництва України з НАТО на 2001–2004 роки: пріоритети та завдання у контексті євроатлантичної інтеграції.	137
Постаті	145
Сова Андрій. Внесок Івана Боберського в підготовку та проведення Шевченківського здвигу 1914 року у Львові	145
Патер Іван. Суспільно-політичні процеси в Галичині 1919–1920 року в оцінці Євгена Чикаленка (за матеріалами «Щоденника»)	156
Соляр Ігор. Дмитро Левицький у визвольних змаганнях українців у 1914–1923 роках.	170

Середюк Марія. Громадсько-політична діяльність Володимира Целевича в роки національно-визвольних змагань (1918–1923)	181
Каменцев Денис. «Мене завжди тішило й почасти дивувала та велика напружена праця, яку переводять наші вояки...»: роль Володимира Сальського в організації української військової еміграції (1921–1940)	190
Кравець Наталія. Національно-культурна діяльність Василя Проходи в таборах військовополонених у роки Першої світової війни	203

МОВОЗНАВСТВО

Осінчук Юрій. Лексика на позначення Божих Осіб, святих і ангелів в українському історичному словнику за редакцією Євгена Тимченка.	213
Bahniuk Nataliya. Researching written monuments in the context of changing scientific paradigms	233
Черевко Ірина. Здобутки української діалектної фразеології ХХІ століття	240

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Гаврилів Тимофій. Ідентичнісні імплікації: «З країни рижу та опію» Софії Яблонської-Уден	251
Когут Софія. Видавничі стратегії Михайла Рудницького міжвоєнного періоду: ідеї, проекти, перспективи	267
Ругар Христина. Мандрівка до (своєї) пам'яті: міжвоєнний Львів і Львів у часі Другої світової війни в сучасному українському тексті (на матеріалі романів «Музей покинутих секретів» Оксани Забужко й «Танго смерті» Юрія Винничука)	278

ОГЛЯДИ ТА РЕЦЕНЗІЇ

Лановик Мар'яна. [Рец.]: «Пов'язати розгублені кінці життя і мистецтва» [на]: Мочернюк Н. Поза контекстом: Інтермедіальні стратегії літературної творчості українських письменників-художників міжвоєнної: монографія. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2018. 392 с. + 16 кольор. вкл.	286
Романюк Михайло. [Рец. на]: Сова А., Тимчак Я. Іван Боберський – основоположник української тіловиховної і спортової традиції / за наук. ред. Євгена Приступи. Львів: ЛДУФК, Априорі, 2017. 232 с.	295
Yastremska Tetiana. Dialectological studies: history, topics, structure.	300